

# РЕШЕНИЕ

№ 38

гр. Варна, 07.03.2023 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ**, в публично заседание на петнадесети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Милен П. Славов

Членове: Петя Ив. Петрова  
Мария Кр. Маринова

при участието на секретаря Виолета Т. Неделчева  
като разгледа докладваното от Мария Кр. Маринова Въззивно гражданско дело № 20223000500549 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното.

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК и по реда на чл. 274 и сл. от ГПК. Образувано по подадени пет въззивни жалби и една частна жалба, както следва. Въззивна жалба, подадена от Прокуратурата на Република България чрез И.Б.-В.К.-прокурор в ОП-Варна, въззивна жалба, подадена от Апелативен съд-Велико Търново, представляван от Я.Я.-адм.ръководител - председател на ВтАпС, въззивна жалба, подадена от Върховен касационен съд на Република България, чрез процесуалния представител ю.к. З.С., и въззивна жалба, подадена от Окръжен съд-Велико Търново, представляван от Т.Д.-Н., и.ф. адм.ръководител-председател на ВтОС, всички против решение №733/07.06.2022г., постановено по гр.д.№2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., **в частите му**, с които съответно: **1 /** Прокуратурата на Република България, Окръжен съд-Велико Търново, Апелативен съд-Велико Търново и Върховен касационен съд са осъдени да заплатят солидарно на Г. П. С. сумата от 2 500 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат от нарушено право на разглеждане и решаване в разумен срок по пр.пр.№539/05г. по описа на Окръжна прокуратура, сл.д.№196/06г. по описа на ОСС-Велико Търново, НОХД №243/12г. по описа на Окръжен съд-Велико Търново, ВНОХД №70/16г. по описа на Апелативен съд-Велико Търново, НОХД №258/16г. по описа на ОС-Велико Търново, ВНОХД №372/18г. по описа на Апелативен съд-Велико Търново и НД №157/20г. по описа на 3-то НО на ВКС, на основание чл.26, ал.1 от ЗОДОВ; **2 /** Прокуратурата на

Република България, Окръжен съд-Велико Търново, Апелативен съд-Велико Търново и Върховен касационен съд са осъдени да заплатят на адв.А. Г. П. сумата от 405 лв., възнаграждение за осъществената адвокатска защита на осн. чл.38, ал.2 от ЗА; 3/ Прокуратурата на Република България, Окръжен съд-Велико Търново, Апелативен съд-Велико Търново и Върховен касационен съд са осъдени да заплатят на Г. П. С. сумата от 10лв., представляваща направените по делото разноски, заплатена държавна такса, на осн. чл.10, ал.3 от ЗОДОВ. Във всяка от жалбите се твърди, че решението в обжалваните му части е неправилно като постановено в нарушение на материалния закон и поради необоснованост по изложените в същите подробни съображения. Претендира да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което предявените искиове съответно против всеки от жалбоподателите, бъдат отхвърлени изцяло, евентуално, по втората и четвъртата от цитираните жалби, се претендира да бъде намален размерът на присъденото обезщетение. По втората и третата от жалбите се претендират разноски.

Въззиваемият Г. П. С., редовно уведомен, не е депозирал отговори по жалбите в срока по чл.263, ал.1 от ГПК.

Въззивна жалба, подадена от Г. П. С. чрез процесуалния му представител адв.А.П., против решение №733/07.06.2022г., постановено по гр.д.№2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., **в частта му**, с която са отхвърлени предявените от Г. П. С. против Прокуратурата на Република България, Окръжен съд-Велико Търново, Апелативен съд-Велико Търново и Върховен касационен съд искиове с пр.осн. чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ за разликата над сумата от 2 500лв. до пълния предявен размер на претенцията от 60 000лв. В жалбата се твърди, че решението в обжалваната му част е неправилно като постановено в нарушение на материалния закон, при съществени нарушения на съдопроизводствените правила и поради необоснованост по изложените в същата подробни съображения. Претендира да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което предявените искиове бъдат уважени в пълния им размер, като се осъдят ответниците солидарно да му заплатят сумата, представляваща разликата над 2 500лв. до 60 000лв. Претендират се разноски.

Въззиваемите страни Окръжен съд-Велико Търново, Апелативен съд-Велико Търново и Върховен касационен съд в депозираните отговори по жалбата в срока по чл.263, ал.1 от ГПК поддържат становище за нейната неоснователност и молят решението на ВОС в обжалваната му от ищеца част да бъде потвърдено.

Въззиваемата страна Прокуратурата на Република България, редовно уведомена, не е депозирала отговор по жалбата в срока по чл.263, ал.1 от ГПК.

Частна жалба, подадена от Г. П. С. чрез процесуалния му представител адв.А.П., против определение №3719/07.10.2022г., постановено по гр.д.

№2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., **в частта му**, с която е изменено на осн. чл.248 от ГПК решение №733/07.06.2022г., постановено по гр.д.№2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., в частта му относно разноските, като: **1** / е намален размерът на присъдените разноски за производството в полза на адв. А. Г. П. от 405 лв. на 16, 87 лв.; **2** / е осъден Г. П. С. да заплати на Върховен касационен съд на Република България сумата, представляваща разликата над 100лв. до 432лв., представляваща разноски за юрисконсултско възнаграждение, на осн. чл.78, ал.3, вр. ал.8 от ГПК.В жалбата се твърди, че определението в обжалваните му части е неправилно по изложените в същата подробни съображения. Претендира се да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което молбата на Прокуратурата на Република България с пр.осн. чл.248 от ГПК/касаеща присъденото възнаграждение в размер на 405лв. по реда на чл.38, ал.2 от ЗА/ бъде оставена изцяло без уважение, а молбата на Върховен касационен съд с пр.осн. чл.248 от ГПК /касаеща искането на ВКС за присъждане на разноски на осн. чл.78, ал.8 от ГПК/ бъде оставена без уважение в частта ѝ за разликата над 100лв. до 432лв.

Въззиваемите страни Окръжен съд-Велико Търново и Върховен касационен съд на Република България в депозираните отговори по частната жалба в срока по чл.276, ал.1 от ГПК поддържат становище за нейната неоснователност и молят обжалваното определение да бъде потвърдено.

Въззиваемите страни Прокуратурата на Република България и Апелативен съд-Велико Търново, редовно уведомени, не са депозирали отговори по жалбата в срока по чл.276, ал.1 от ГПК.

За да се произнесе, съдът взе предвид следното.

По въззивните жалби.

В исковата си молба ищецът Г. П. С. излага, че с решение №46/20.10.2020г., постановено по н.д.№157/20г. по описа на ВКС, е приключило започналото против него с постановление от 05.04.2006г. по пр.пр.№539/05г. по описа на ОП-Велико Търново наказателно производство. Общата продължителност на същото е била 14 години, 6 месеца и 15 дни. Чрез тази продължителност е било нарушено правото му на разглеждане на делото в разумен срок. Правната му сфера е била засегната в значителна степен още с първия му разпит като свидетел, а не едва от привличането му като обвиняем през 2012г. Знанието за воденото против него производство предизвикало чувство на притеснение и несигурност от началото на досъдебното производство до приключване на делото. Чувството било подсилвано от факта, че много хора, с които имал работни и приятелски отношения през този период, са били разпитвани в досъдебното производство и в резултат от това са прекратили отношенията си с него, а някои и му отправяли вербални нападки, че не искат да имат работа с „престъпник“. Продължителността на съдебно производство е довела до душевни страдания и притеснения, както и до трайни изменения на характера и личността му в негативен план, като резултат от невъзможността да получи стабилен правен

статут и съответно да съобрази и адаптира поведението си спрямо него. Продължителната липса на правна сигурност е довела до невъзможност същият да се адаптира в обществото. Развил е недоверие в институциите, което му пречи в ежедневието. Пагубно му въздействало и това, че делото се движело в противоположни посоки.

С подадено на 10.03.2021г. заявление е поискал определяне на обезщетение за нарушаване правото му на гледане на делото в разумен срок. Установените факти и обстоятелства в изготвения от ИВСС констативен протокол показват, че това му право е било нарушено. Било му е предложено от зам.министъра на правосъдието обезщетение в размер на 2 100лв., което предложение не приел. Така, защото размерът е изключително занижен, както и защото не бил съгласен с част от изводите по протокола, а именно, че относимият период е само 8 години, 9 месеца и 7 дни, като не следва да се включва този, през който против него не е имало все още повдигнато обвинение, и този, през който досъдебното производство е прекратено/3 години, 6 месеца и 18 дни/, това, че е прието, че делото е с фактическа и правна сложност, въпреки, че същото, макар и с голям обем, е с привидна фактическа и правна сложност. Голяма част от събраните доказателства са излишни, разследването е било бавно и лошо, това е усложнило и направило продължителна съдебната фаза, за голяма част от деянията е можело да се направи извод още в досъдебната фаза, че не съставляват престъпления и да се спести процесуално време по събиране и оценка на доказателства, свързани с тях. Само по себе си прекратяването/което не се ползва със стабилитет и явно е било незаконосъобразно/ за този период също е забавило окончателния съдебен акт.

Предвид изложеното претендира ответниците Прокуратурата на Република България, Окръжен съд-Велико Търново, Апелативен съд-Велико Търново и Върховен касационен съд да бъдат осъдени солидарно да му заплатят сумата от 60 000лв., представляваща обезщетение за така претърпените неимуществени вреди, поради нарушаване правото му на гледане на делото в разумен срок.

Ответникът Прокуратурата на Република България в депозирания отговор в срока по чл.131 от ГПК и в хода на производството оспорва предявения против него иск. Твърди, че същият е недопустим, т.к. няма данни, че е приключила процедурата по Глава IIIa от ЗСВ/че не е постигнато споразумение/. Еwentуално твърди, че е изцяло неоснователен, т.к. прекомерната продължителност на наказателното производство е отчетена при определяне наказанието на ищеца по реда на чл.55, ал.1, т.1 от НК, като тази продължителност е била приета за изключително смекчаващо вината обстоятелство. Предвид горното и същият не би могъл да претендира обезщетение от нарушение на чл.6, §1 от КЗПЧОС. Еwentуално поддържа, че твърдените вреди са недоказани. Ако и ищецът да е изпитвал душевни болки и страдания, то те не са били с интензитет по-голям от нормалния, липсват данни продължителността да се е отразила на адаптацията му в обществото и

на трудовата му дейност. Евентуално поддържа, че претендираното обезщетение е изключително завишено, несъответстващо на принципа на справедливост, заложен в чл.52 от ЗЗД, както и на социално-икономическите условия в страната.

Ответникът Окръжен съд-Велико Търново в депозирания отговор в срока по чл.131 от ГПК и в хода на производството оспорва предявения против него иск.Твърди, че относимият период продължителност е 8 години, 9 месеца и 7 дни, чийто начален момент е привличането на ищеца като обвиняем и краен влизане в сила на съдебния акт, с който е приключило производството. Всички действия, извършени преди началото на този период, не са засегнали в значима степен правната сфера на ищеца. Поддържа, че делото е било с висока фактическа и правна сложност, т.к. са ангажирани множество писмени доказателства, разпитани са множество свидетели, изслушани са експертизи, събирането на всички които е било необходимо за установяване по делото на обективната истина. Именно за нейното разкриване са били извършвани от досъдебните органи, прокуратурата и съдилищата множество процесуални действия, при които не са били налице забавяния, а напротив извършени са внимателно проучване и правилно провеждане на производствата. В случай, че се приеме, че е налице нарушаване правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, поддържа, че твърдените от ищеца вреди са недоказани, така и тяхната връзка с горепосоченото нарушение. Твърди и, че претендираното обезщетение е изключително завишено, несъответстващо на принципа на справедливост и присъждането му би довело до неоснователно обогатяване за ищеца.

Ответникът Апелативен съд-Велико Търново в депозирания отговор в срока по чл.131 от ГПК и в хода на производството оспорва предявения против него иск. Твърди, че относимият период продължителност е 8 години, 9 месеца и 7 дни, чийто начален момент е привличането на ищеца като обвиняем и краен влизане в сила на съдебния акт, с който е приключило производството. Всички действия, извършени преди началото на този период, не са засегнали, още по-малко в значима степен, правната сфера на ищеца. Общата продължителност на развитото се пред ВТАпС производство е 1 година, 6 месеца и 26 дни, в който период не са налице действия или бездействия на съдебните състави, в резултат от които да е било нарушено правото на ищеца на разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Отлагането на делото е било необходимо за попълване на доказателствения материал и изясняване на обективната истина, като съдът е приложил всички необходими мерки за своевременно установяване на свидетелите и провеждане на разпитите, които действия по същество представляват гаранция за провеждане на справедлив процес по отношение на подсъдимия и са били обективно необходими с оглед защитата на правата му като лице, привлечено към наказателна отговорност. Не е налице допуснато и необосновано забавяне изготвянето на мотивите към присъдата. В случай, че се приеме, че е налице нарушаване правото на разглеждане и решаване на

делото в разумен срок, поддържа, че твърдените от ищеца вреди са недоказани, така и тяхната връзка с действията на ВтАпС. Твърди и, че претендираното обезщетение е изключително завишено, несъответстващо на принципа на справедливост, на практиката на ЕСПЧ и националните съдилища по сходни казуси.

Ответникът Върховен касационен съд в депозирания отговор в срока по чл.131 от ГПК и в хода на производството оспорва предявения против него иск. Твърди, че относимият период продължителност е 8 години, 9 месеца и 7 дни, чийто начален момент е привличането на ищеца като обвиняем и краен влизане в сила на съдебния акт, с който е приключило производството. Всички действия, извършени преди началото на този период не са засегнали, още по-малко в значима степен, правната сфера на ищеца. Делото е било със значителна фактическа и правна сложност, обвиненията против ищеца са били по 29 пункта, разпитани са множество свидетели, приобщени са множество писмени доказателства от различни органи и организации, изслушвани са експертизи. Сочи, че касационното производство се е развило в условията на национална и световна пандемия, въпреки което съставът на ВКС е отложил съдебното заседание по делото с едва два месеца, вкл. и като се има предвид свръхнатовареността на касационната инстанция. Известната забава с около 3 месеца при постановяване на присъдата е също резултат от посочената здравна криза, а и в практиката си ЕСПЧ не приема непроизнасянето в предвидените в закона срокове, които са инструктивни, за абсолютен критерий за забавено правосъдие. В случай, че се приеме, че е налице нарушаване правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, поддържа, че твърдените от ищеца вреди са недоказани, както и че претендираното обезщетение е прекомерно и несъобразено с икономическите условия в страната.

Съдът, след като съобрази събраните по делото доказателства и приложимия закон, приема за установено от фактическа и правна страна следното.

Предявени са в условията на пасивно субективно съединяване искове с пр. осн. чл.26 от ЗОДОВ.

С постановление от 05.04.2006г. по пр.пр.№539/2005г. по описа на ОП-Велико Търново е образувано предварително производство против Г. П. С. за извършени престъпления по чл.252, ал.1 от НК, по чл.255, ал.1 от НК и по чл.210, ал.1, т.5, вр. чл.209 от НК. Разследването е възложено на следовател в ОСлС-Велико Търново и заведено под сл.д.№196/06г.

С постановление от 13.04.2007г. на прокурор при ОП-Велико Търново наказателното производство е прекратено на осн. чл.243, ал.1, т.1, вр. чл.24, ал.1 от НПК поради това, че деянията не съставляват престъпления. Постановлението е обжалвано и потвърдено с определение №67/20.07.2007г., постановено по ЧНД №316/07г. по описа на ВтОС /според мотивната му част постановлението на ВтОП е обжалвано само досежно престъплението по

чл.210 от НК, т.к. жалбоподателите са били процесуално легитимирани да го обжалват само в тази му част/. Определението на ВтОС е потвърдено с определение №54/29.08.2007г., постановено по ВЧНД №220/07г. по описа на ВтАпС, неподлежащо на обжалване, влязло в сила на 29.08.2007г./и според неговата мотивна част постановлението в частта му относно прекратяване на производството за престъпленията по чл.252 от НК и чл.255 от НК не е предмет на произнасянето по чл.243 от НПК на съда/.

За целия период от образуване на предварителното производство на 05.04.2006г. до прекратяването му с влязъл в сила акт, извършените по отношение на Г.С. процесуално-следствени действия представляват проведени разпити на същия в качеството му свидетел на 08.03.2007г. и 09.03.2007г. Същевременно в този период, преди разпитите на 08 и 09.03.2007г., са събрани множество писмени доказателства от различни институции по повод извършени над 60 бр. сделки/покупко-продажби и ипотeki/ с недвижими имоти от Г.С. и дружества, на които той е бил представител и управител, по повод предоставени на физически лица заеми и в тази връзка са разпитани като свидетели множество лица, били страни по тези сделки, проведени са очни ставки, иззети са образци от подписи, както и са изготвени експертизи.

По повод подадена на 02.02.2011г. жалба от пострадали лица/същите по повод чиято тъжба е започнала първоначалната проверка/ до главния прокурор е заведена преписка пред ВКП №1519/11г., жалбата е изпратена на ВтОП и по повод изпратено писмо до ВтАпП с постановление на ВтАпП от 18.03.2011г. е отменено горесцитираното постановление от 13.04.2007г. на ВтОП само в частта му, с която е прекратено наказателното производство по сл.д.№196/06г. в частта му относно престъплението по чл.252, ал.1 от НК. Отново е предприето събирането на множество писмени доказателства от различни институции, разпитани са като свидетели множество лица, били страни по сключени сделки, както и е изготвена експертиза.

С постановление за привличане на обвиняем от 05.01.2012г. на следовател при ОСлО при ВтОП Г.С. е бил привлечен в качеството му на обвиняем за извършване на престъпление по чл.252, ал.1, т.1 от НК.Обвинението е в 29 пункта по повод предоставени на различни физически лица заеми, обезпечени с различни сделки с недвижими имоти.Постановлението е предявено на 13.01.2012г.

По внесен на 23.04.2012г. обвинителен акт за посоченото в цитираното постановление за привличане на обвиняем престъпление е образувано НОХД №243/12г. по описа на ВтОС.По същото са проведени 7 о.с.з., в които са събрани множество свидетелски показания. С присъда №34/04.03.2013г., постановена по цитираното дело, Г.С. е признат за виновен за част/17 извършени по занятие без съответно разрешение банкови сделки/ от така повдигнатото му обвинение, наложено му е наказание лишаване от свобода за срок от 3 години, чието изпълнение е отложено за срок от 5 години. За

останалите обвинения е признат за невинен и оправдан.

По подадена въззивна жалба на 12.03.2013г. против присъдата, изпратена на въззивната инстанция на 07.03.2016г., е образувано ВНОХД №70/16г. по описа на ВтАпС.Първото насрочено о.с.з. е отложено по молба на защитника на подсъдимия поради служебна ангажираност, впоследствие е проведено едно о.с.з.С решение №124/21.06.2016г. присъдата на ВтОС в осъдителната ѝ част е отменена изцяло и делото е върнато за ново разглеждане на друг състав на съда от стадия на съдебното заседание.

След връщането е образувано НОХД №258/16г. по описа на ВтОС.По същото са проведени 13 о.с.з., в които са събирани множество гласни доказателства, както и експертизи.С присъда №15/02.02.2018г., постановена по същото, Г.С. е признат за невинен, поради което оправдан по така повдигнатото му обвинение.

По подаден от ВтОП на 14.02.2018г. протест против присъдата, изпратен на въззивната инстанция на 11.10.2018г., е образувано ВНОХД №372/18г. по описа на ВтАпС, по което са проведени 6 о.с.з., в които са събирани множество гласни доказателства, вкл. чрез видеоконферентна връзка с компетентен съд в Берлин. С присъда №204/01.10.2019г., постановена по ВНОХД №372/18г., присъда №15/02.02.2018г. по НОХД №258/16г. е частично отменена/за 14 извършени по занятие без съответно разрешение банкови сделки/ и подсъдимият признат за виновен за извършване на посоченото престъпление по чл.252, ал.1, т.1 от НК, наложено му е наказание лишаване от свобода за срок от 1 година и 6 месеца, чието изпълнение е отложено за срок от 3 години. В останалата ѝ част присъдата на ВтОС е потвърдена.

По подадена касационна жалба на 10.10.2019г. против присъдата в осъдителната ѝ част, изпратена на касационната инстанция, на 11.02.2020г., е образувано н.д.№157/20г. по описа на ВКС.Насроченото по него о.с.з. за 19.03.2020г. е отсрочено/предвид преустановяване разглеждането на делата за периода на обявеното извънредно положение в страната/ за 21.05.2020г., когато е проведено единственото о.с.з. по делото. С решение №46/20.10.2020г. присъдата е потвърдена.

Ищецът е представил доказателства за инициираната от него административната процедура за обезщетение за вреди по реда на глава трета „а“ от ЗСВ, която, според констативния протокол на ИВСС от 28.04.2021г., е започнала по подадено от Г.С. заявление на 10.03.2021г., т.е. в рамките на срока по чл.60а, ал.4 от ЗСВ. Твърденията на ПРБ,че исквете са недопустими, т.к. няма данни, че не е постигнато споразумение, са твърденията за отрицателен факт, който същата не е установила чрез доказване на положителен такъв-постигнато споразумение, съответно получено обезщетение, поради което съдът приема възражението за неоснователно.

В разпоредбата на чл.2б, ал.2 от ЗОДОВ примерно са изброени



обстоятелствата, които съдът следва да вземе предвид при преценката си дали е налице фактическият състав на това особено непозволено увреждане, изразяващо се в нарушение на правото на ищеца за разглеждане и решаване на съответното дело в разумен срок, а именно - общата продължителност и предмета на производството, неговата фактическа и правна сложност, поведението на страните и на техните процесуални или законни представители, поведението на останалите участници в процеса и на компетентните органи, както и всички други факти, които са от значение за спора. На обезщетяване подлежат всички преки и непосредствени вреди, причинени от неразумната продължителност на съдебното производство. Относно неимуществените вреди, съгласно практиката на ЕСПЧ, съществува силна, но оборима презумпция, че неразумната продължителност на производството причинява такива, поради което поначало не е необходимо ищецът да твърди изрично и да доказва обичайните, типични неимуществени вреди, които винаги се търпят от лице, спрямо което съдебното производство е продължило извън рамките на разумния срок, като притеснения за неговото развитие и от евентуален неблагоприятен изход, накърняване на чувството му за справедливост и на доверието му в държавността поради забавянето на делото. Същевременно обезщетението не следва да надвишава достатъчния и справедлив размер, необходим за обезщетяването на конкретно претърпените неимуществени вреди, респ. не следва да води до неоснователно обогатяване на ищеца. Поради това, размерът на обезщетението се определя с оглед общия критерий за справедливост по чл.52 от ЗЗД, като се вземат предвид и възприемането на понятието „справедливост“ на съответния етап от развитие на обществото, както и стандартът на живот в страната към периода на увреждането. Следва да се отчита и, че самото осъждане /признаването на факта на увреждащото поведение/, само по себе си също има репариращ ефект за пострадалия, предвид нематериалния характер на претърпените от него вреди.

Съгласно показанията на св.С.С.а/съпруга на ищеца/, около 2006г. започнала дълга поредица позвънявания от множество хора/около 200/, с които съпругът ѝ работил и имал отношения, идвали в офиса му познати и клиенти на заложената къща, на която бил управител. Обяснявали, че са ги викали в полицията да дават показания във връзка с това, че той се е занимавал с престъпна дейност, че е престъпник. Успоредно с това имало статии в местния печат, в които бил описан като престъпник, обирал хората. Като резултат той се затворил в себе си, станал раздразнителен. През 2007г. се разбрало, че разследването приключва благоприятно за него, без повдигане на обвинения. През 2010г.-2011г. отново започнали поредици позвънявания от хората, които са били викани през 2006г., както и от нови, с които е работил след това. Отправляли му обвинения, че е престъпник, че отново ги викат, че заради него трябва да се явяват като свидетели по дела, че им е казвано, че той ще бъде осъден. Приятелите им се отдръпнали, близките им ги подкрепяли. Всичко това продължило до ноември 2020г. Съпругът и

станал дестабилизиран, нефункционален, не можел да продължи напред. Чувствал постоянно напрежение, очаква да се случи нещо лошо, изпитвал 17 години лична драма и агония, защото живеел с тежестта на това дали, според институциите и системата, е престъпник или не, въпреки, че той бил уверен, че това, с което се е занимавал, не е престъпление. Имал лъч надежда при получаване на оправдателната присъда, казал, че има справедливост, но после, когато тази присъда била отменена, не можел да повярва. Сега е обнадежден от образуваното тълкувателно дело по приложението на чл.252 от НК.

Съгласно показанията на св.М.П., с ищеца се познават от училище, после са били заедно в казармата и в университета, а впоследствие и имали обща търговска дейност/до 2008г./. Ищецът разбрал, че против него се води разследване, когато започнали да му се обаждат негови контрагенти, близки, приятели, които му казвали, че са викани и разпитвани във връзка с негови неща. Няколко години вървели тези действия, през които не се знаело какво се случва. Хората, вкл. близки и приятели, започнали да го отбягват, да са настроени неприятелски, той станал нервен, раздразнителен. И понастоящем няма нормална комуникация, почти няма приятели, хората го отбягват.

Съгласно заключението на СПЕ от 28.04.2022г. на в.л. Р.Бояджиева и обясненията на в.л. в о.с.з. на 12.05.2022г., ищецът не страда от психично разстройство и не е страдал от такова в резултат от продължителността на наказателното производство. За него съдебният процес е бил значима житейска промяна, но няма данни тя да е довела до психично разстройство, предизвикано от тежък стрес с разстройство в адаптацията. Принципно симптомите на подобно разстройство започват в рамките на 3 месеца от стресовото събитие и продължават не повече от 6 месеца след края му. Персестирани нарушения могат да продължат и над този период, ако стресовият фактор продължава. При ищеца няма соматични симптоми, характерни за тежък стрес/имало краткотрайно повишаване на кръвно налягане и безсъние, които могат да се дължат и на други житейски неблагоприятия/. По отношение на признаците, касаещи начина по който страдащият се чувства, мислите, които има за себе си и света/изброени в заключението/ са налице тревожност и лесна раздразнителност. При ищеца съдебното дирене в началото е имало ролята на стресова ситуация, но поради личностови особености и включени психологични механизми за защита/от вида на отричане, омаловажаване, формиране на изкривени перцепции, фиксация към органите на правораздаване/ при него няма отключено психогенно разстройство от голямата група на Психични и поведенчески разстройство, дължащи се на остър стрес и разстройство в адаптацията. Същият не е търсил психиатрична или психологична помощ, с изключение на един консулт от 2021г., който не е проследил цялостната картина във времето, а и ищецът е преценил, че няма нужда да приема изписаните му медикаменти. Социалната изолация не произтича от него самия, а по-скоро околните го избягват и изолират, но няма психични оплаквания като

депресивни изживявания, тъга, мисли за безперспективност.

Продължителност на наказателното производство от повдигане на обвинението/предявено постановление за привличане на обвиняем на 13.01.2012г./ до постановяване на окончателен съдебен акт/20.10.2020г./ е 8 години, 9 месеца и 7 дни, в който са включени досъдебното производство, двукратно разглеждане на делото от първа инстанция, двукратно разглеждане от втора инстанция и едно разглеждане от касационна инстанция.

Периодът от първоначалното образуване на досъдебното производство на 05.04.2006г. до прекратяването му на 29.08.2007г. с влязъл в сила акт е 1 година, 4 месеца и 24 дни. Съдът приема, че част от този период следва да се добави към общата продължителност, предвид следното. Видно от постановлението за образуване на предварително производство от 05.04.2006г., е, че същото е образувано против конкретно лице - Г. П. С. и само касателно неговите деяния, считани, че осъществяват съставите на престъпления по чл.252, ал.1, по чл.255, ал.1 и по чл.210 от НК. След образуване на производството и до прекратяването му са извършени множество следствени действия, вкл. разпити на десетки свидетели /установявани по сделките, обективирани в изисканите от съответните служби по вписвания нотариални актове/ именно по повод осъществяваната от Г.С. дейност по предоставяне на заеми. Тези лица от своя страна, съгласно събраните гласни доказателства/неопровергани от останалия събран доказателствен материал/, многократно са се обаждали на ищеца, настоявайки за обяснения с оглед проведените им разпити от правозащитни органи за обстоятелства, свързани с осъществяваната от ищеца дейност. Така ищецът и преди неговите разпити като свидетел през м.03.2007г., е имал ясното съзнание за извършваната спрямо него от тези органи проверка по повод осъществяваната дейност, потенциално квалифицирана като осъществяваща състави на престъпления по НК. Разпитите са започнали от 26.04.2006г., били основно през м.05. и 06.2006г., като са продължили и след тези дати, предвид което съдът приема, че периодът от 26.04.2006г. до 29.08.2007г., т.е. 1 година, 4 месеца и 3 дни следва да бъде включен в общия период.

В общия период обаче не следва да се включва този от прекратяване на наказателното производство през 2007г. до възобновяването му през 2011г. или период от 3 години, 6 месеца и 18 дни. За този период против ищеца не е имало образувано и висящо наказателно производство - за престъпленията по чл.252 и чл.255 от НК не е имало след влизане в сила на прокурорското постановление поради необжалване му в тези му части от процесуално-легитимирани лица, а за престъплението по чл.210 от НК, в която само част, видно от цитираните мотиви, постановлението е било предмет на проверка от съда по реда на чл.243 от НК и съответно се ползва със стабилитет, е влязло в сила на 29.08.2007г., поради което и не са извършвани каквито и да било процесуално-следствени действия.

Така общата продължителност възлиза на 10 години, 1 месец и 10 дни.

Наказателното производство е било с фактическа и правна сложност, както в досъдебната, така и в съдебната му фаза. Делото съдържа значителен по обем доказателствен материал, като само досъдебното производство е в 25 тома. В хода на разследването, още преди прекратяването, са извършени разпити на поне 72 лица, изисквани са справки от съответни служби по вписванията, разкривана е банкова тайна, разкривана е данъчно-осигурителна информация, изземани са образци от подписи, провеждани са очни ставки. От своя страна повдигнатите обвинения са по 29 пункта, отново са извършвани разпити и събиране на информация от различни институции, предвид множеството установявани обстоятелства. С разпити на голям брой свидетели, допуснати експертизи и събиране на писмени доказателства е продължило и първоинстанционното производство. Съдебно следствие е провеждано, съответно свидетели са разпитвани и при второто разглеждане на делото от първа инстанция, както и при второто разглеждане пред въззивна инстанция. Събрания доказателствен материал е бил необходим за изясняване на обективната истина и провеждането на справедлив процес по отношение на подсъдимия, като така е осъществена необходима защита правата на ищеца като лице, привлечено към наказателна отговорност.

Поведението на ищеца не може да се определи като решаващ фактор за продължителността на производство. Той е участвал в производството последователно, без да затруднява предприемането на процесуални действия спрямо него.

Поведението на компетентните органи е било като цяло съобразено с изискванията за процесуална дисциплина. Процесуално-следствените действия по досъдебното производство са извършвани в сравнително кратки интервали, при добра координация между прокуратура и следствие. В съдебната фаза от всяка от инстанциите заседанията са насрочвани през не големи интервали от време-в рамките на до 2 месеца/при съобразяване периодите на съдебна ваканция/, необходимо е било и процесуално време на съответните експерти за изготвяне на заключенията им, за някои от свидетелите е предприемано издиране и принудително довеждане, на неявилите се свидетели са налагани глоби, като в съвкупност може да се заключи, че са предприети необходимите организационни мерки за провеждане на съдебното следствие. Констатира се обаче известно забавяне при постановяване мотивите на съда/касателно 60 дневния срок по чл.308, ал.2 от НПК/, конкретно по НОХД №243/12г. по описа на ВтОС забавяне с около 2 години и 10 месеца, по НОХД №258/16г. по описа на ВтОС с около 6 месеца, по ВНОХД №372/18г. по описа на ВтАпС с около 2 месеца и по н.д. №157/20г. по описа на ВКС с около 3 месеца. Не се констатира забавяне при администриране на жалбите.

Като съвкупност обаче срокът от 10 години, 1 месец и 10 дни не би могъл да се приеме като разумен, вкл. и при необходимостта да се търси баланс между интереса на подсъдимия да получи своевременно решение и необходимостта от внимателно проучване и правилно провеждане на

наказателното производство. Презюмира се, че държавата е длъжна да организира системата си по начин, че да не засяга правата на гражданите, а те се засягат при подобен срок на наказателното производство. Преценявайки гореописаните конкретни за процесното наказателно производство обстоятелства по см. на чл.26, ал.2 от ЗОДОВ съдът приема, че е налице нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок съгласно чл.6, §1 от КЗПЧОС, от която неразумна продължителност са търпени неимуществени вреди-психични страдания, съгласно установеното от свидетелските показания, макар и ценени при условията на чл.172 от ГПК, но при липса на ангажирани доказателства, които да ги опровергават. Те обаче са обичайните, типични неимуществени вреди, които винаги се търпят от лице, когато съдебното производство е продължило извън рамките на разумния срок, като притеснения и безпокойство за неговото развитие и от евентуален неблагоприятен изход, нахвърляне на чувството за справедливост и на доверието му в правораздавателната система поради забавяне на делото. Не се установява от доказателствата по делото ищецът да е преживял негативни изживявания, надхвърлящи по интензитет обичайните такива от неразумната продължителност на наказателното производство, вкл. и съгласно заключението на СПЕ, кредитирани от съда като обективно и компетентно дадено. Вещото лице не е установило ищецът да страда от разстройство в адаптацията, като не е потвърдило диагнозата в представения по делото амбулаторен лист, а и следва да се вземе предвид, че прегледът на ищеца по него е осъществен на 06.10.2021г., т.е. 19 дни преди подаване на исковата молба, и 1 година след приключване на наказателното производство. Извън горното следва да се разграничат негативните преживявания, които ищецът е имал предвид воденото против него наказателното производство/приключило с осъдителна присъда/, от релевантните такива за настоящото производство, свързани единствено с неговата неразумна продължителност.

Съдът приема, че не е налице основание, изключващо изцяло реализиране на отговорността на ответниците за парично обезщетяване на причинените на ищеца неимуществени вреди в резултат на неразумната продължителност на наказателното производство. При постановяване на присъдата по ВНОХД №372/18г. по описа на ВтАпС/впоследствие влязла в сила/ при индивидуализацията на наказанието съдът е отчетел прекомерната продължителност на наказателното производство като самостоятелно смекчаващо отговорността обстоятелство/при наличието и на други такива/. Констатираното забавяне е отчетено като изключително смекчаващо вината обстоятелство, което има голяма относителна тежест и съществено значение при определяне на наказанието, с оглед постигане на целите му. Предвид горното и е определено наказание под най-ниския предел на осн. чл.55, ал.1, т.1 от НК-при предвидено в чл.252, ал.1 от НК наказание лишаване от свобода за срок от 3 до 5 години и конфискация до 1/2 от имуществото на дееца, на ищеца е наложено наказание лишаване от свобода от 1 година и 6

месеца, чието изтърпяване е отложено за срок от 3 години.

Изричното и измеримо намаляване на наказанието по наказателни дела представлява непарична компенсация за нарушаване на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Изрична законова регламентация в този смисъл се съдържа в чл.60е, ал.1, т.3 от ЗСВ /нова, ДВ бр. 11/2020 г. /, според която в производството по глава IIIа от ЗСВ заявлението се отхвърля като неоснователно, когато подсъдимият е бил обезщетен за неразумния срок на наказателното производство чрез изрично и измеримо намаляване на наказанието от компетентния съд. Според практиката на ЕСПЧ, по-леката присъда, наложена на жалбоподател поради прекомерната продължителност на наказателното производство, би могла да има за резултат отпадането на качеството на жертва на последния за твърдяното нарушение на правото му на наказателен процес в разумен срок, ако отговаря на три кумулативни условия: 1/ присъдата следва да е придружена от достатъчно ясно признание от страна на властите, че наказателното преследване не е протекло в разумен срок; 2/ намаляването на присъдата следва да бъде направено по изричен и измерим начин; 3/ възможността на жалбоподателя да се възползва от тази мярка следва да му бъде призната по право от вътрешното законодателство или постоянната практика на вътрешните съдилища (напр. Дело П. Й. срещу България/жалба №33560/06/. В случая ВтАпС е счел, че срокът на наказателното преследване срещу подсъдимия не е бил разумен, което е било преценено като изключително смекчаващо вината обстоятелство. Тези констатации са споделени от ВКС при потвърждаване присъдата на ВтАпС. Съдилища обаче не са се позовали изрично на чл.6, § 1 от Конвенцията и не са уточнили дали производството е било забавено по вина на властите. Извън горното и приложението на чл.55, ал.1, т.1 от НК не е обусловено само от неразумния срок, а и от други смекчаващи вината обстоятелства. Предвид изложеното и съдът приема, че в настоящия случай приложението на чл.55, ал.1, т.1 от НК при определяне на наказанието не може изцяло да изключи отговорността на ответниците, но е основание да се приеме, че е налице частична компенсация

Имайки предвид сложността на воденото наказателно производство, поведението на ищеца, нарушение на правото му на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, така установените в производството, че са търпени от това неимуществени вреди/неотличаващи се с изключителност/, обстоятелството, че включително и предвид неразумния срок при определяне на наказанието на ищеца е приложен чл.55, ал.1, т.1 от НК, както и това че самото осъждане /признаването на факта на увреждащото поведение/ само по себе си също има репариращ ефект за пострадалия, предвид нематериалния характер на претърпените от него вреди, съдът определя обезщетение в размер на 2 500лв. За разликата над 2 500лв. до 60 000лв. искът, като неоснователен, подлежи на отхвърлен.

С оглед съвпадане крайните изводи на настоящата инстанция с тези на първоинстанционния съд, решението на ВОС следва да бъде потвърдено. На

осн. чл.38, ал.2 от ЗА, направеното искане и представения договор за правна защита и съдействие от 24.06.2022г. на процесуалния представител на ищеца, съразмерно основателната част от претенцията/2 500лв./ спрямо материалния интерес пред настоящата инстанция /60 000лв./ следва да се присъди възнаграждение според размерите по чл.7, ал.2, т.4 от Наредба №1/04г. на ВАдвС или сумата от 227, 08лв. На осн. чл.78, ал.3, вр. ал.8 от ГПК на ВКС следва да бъде присъдено претендираното за настоящата инстанция юрисконсултско възнаграждение, което на осн. чл.37 от ЗПП, вр.чл.25, ал.1 от НЗПП съдът определя глобално на 200лв., а съразмерно на неоснователната част от иска следва да се присъди сумата от 191, 67лв. ВтАпС е претендирал разноски, но не е представил доказателства за направени такива.

По частната жалба.

С решението си първоинстанционният съд е присъдил разноски при условията на чл.38, ал.2 от ЗА, като е определил същите в размер на 405лв. на осн. чл.7, ал.2, т.2 от Наредба №1/04г. на ВАдвС. Приел е също, че ответниците не са претендирали разноски, поради което и такива не следва да им бъдат присъждани.

В отговора на исковата молба, подаден чрез процесуален представител ю.к. З.С. /с представено към отговора пълномощно/ ответникът ВКС е претендирал присъждане на разноски, а именно юрисконсултско възнаграждение в размер, определен по реда на чл.37 от ЗПП.

В срока за обжалване на решението от ответника ВКС е подадена молба с пр.осн. чл.248 от ГПК за изменение на решението в частта относно разноските чрез присъждане на юрисконсултско възнаграждение в максималния размер по чл.25, ал.1 от НЗПП, увеличен с 25% на осн. чл.25, ал.2 от НЗПП, т.е. с 90лв., или общо 450лв., от което съразмерно на отхвърлената част от иска да се присъди сумата от 432лв. Насрещната страна по молбата Г.С., редовно уведомен, не е депозирал отговор по молбата в срока по чл.248, ал.2 от ГПК. С определение №3719/07.10.2022г. ВОС е уважил молбата на ВКС, като му е присъдил юрисконсултско възнаграждение в размер на 432лв. на осн. чл.78, ал.3, вр. ал.8 от ГПК. Определението в обжалваната му част/за разликата над 100лв. до 432лв./ е правилно. Ответникът ВКС е претендирал своевременно в производството присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение. Бил е представляван надлежно от юрисконсулт в процеса, изготвил отговор на исковата молба, становище по доклада и писмени бележки, депозирани преди последното проведено по делото о.с.з. Размерът на възнаграждението е определен от съда в съответствие с разпоредбите на чл.78, ал.8 от ГПК, чл.37 от ЗПП и чл.25, ал.1 и ал.2 от НЗПП, общо на 450лв./с увеличение от 25% на размера от 360лв. по ал.1/, от който е присъден съразмерният на отхвърлената част от претенцията/57 500лв./ размер от 432лв. С оглед фактическата и правна сложност на делото пред първа инстанция, материалният интерес /60 000лв./, и осъществената от посочения процесуален представител защита,

настоящата инстанция приема, че възнаграждение от 432лв. не се явява прекомерно, нито, както се сочи в частната жалба, е „своеобразна форма на наказание, заради факта, че пострадалото лице е потърсило защита на правата си в съда“.

В подадената от Прокуратурата на Република България в срока за обжалване на решението въззивна жалба е инкорпорирана молба с пр.осн. чл.248 от ГПК. Претендира се изменение на решението в частта му относно разноските, с която на процесуалния представител на ищеца адв.А.П. са присъдени разноски в размер на 405лв. Поддържа се, че при материален интерес в размер на 60 000лв., общото възнаграждение би следвало да се определи в минималния размер по чл.7, ал.2, т.4 от Наредба №1/04г. на ВАдвС/а не както съдът го е определил в общия размер по чл.7, ал.2, т.2, т.е. за общ и изцяло уважен интерес от 2 500лв./, от който общ размер да се присъди сума, съразмерна на основателната част от иска/2 500лв./. Насрещната страна по молбата-адв.А.П. редовно уведомен, не е депозирал отговор по молбата в срока по чл.248, ал.2 от ГПК.С определение №3719/07.10.2022г. ВОС е намерил молбата за основателна като е намалил възнаграждението на 16, 87лв./сума, формирана като съразмерна на уважената част от иска/2 500лв./, спрямо общо възнаграждение от 405лв. за материален интерес от 60 000лв./.

Следейки служебно за допустимостта на акта в обжалваната му част, съдът констатира, че с определението е изменено решението в цялата му част относно присъдените на адв.А.П. разноски, с която четирима ответници, обикновени другари, са осъдени общо да му заплатят сумата от 405лв., при подадена молба по чл.248 от ГПК само от един от тях. Доколкото не е посочено нищо /няма солидарно осъждане за разноските/, се счита, че всеки от тях дължи по равно или припадащите се по  $\frac{1}{4}$  от сумата от 405лв. Така Прокуратурата на Република България дължи  $\frac{1}{4}$  от тази сума, поради което е процесуално легитимирана да претендира изменение само досежно нея. Въпреки това е намалена цялата сума, като определението е недопустимо в частта, с която възнаграждението е намалено в частта му за от  $\frac{3}{4}$  от 405лв./която са осъдени да заплатят ВтОС, ВтАпС и ВКС, които нямат молби с пр.осн. чл.248 от ГПК/ на  $\frac{3}{4}$  от 16, 87лв. за същите. По отношение сумата от  $\frac{1}{4}$  от 405лв., която подалият молбата ответник е осъден да заплати, намалена на  $\frac{1}{4}$  от 16, 87лв., съдът приема следното. Според действащата редакция на чл.7, ал.2, т.4 от Наредбата №1/04г. на ВАдвС към датата на постановяване на решението, минималното възнаграждение при общ интерес от 60 000лв. възлиза на 2 330лв., а съразмерно на основателната част от претенцията/2 500лв./ на 97, 08лв. Така, при постановеното от ВОС разделно осъждане Прокуратурата дължи  $\frac{1}{4}$  от тази сума. Предвид горното и определението следва да се потвърди в частта му, с която възнаграждението, дължимо от нея, е намалено от  $\frac{1}{4}$  от 405лв. на  $\frac{1}{4}$  от 97, 08лв. и да се отмени в частта, с която е намалено от  $\frac{1}{4}$  от 97, 80лв. на  $\frac{1}{4}$  от 16, 87лв.

Водим от горното, съдът



## РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №733/07.06.2022г., постановено по гр.д. №2613/21г. по описа на ВОС, гр.о.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, Окръжен съд-Велико Търново, Апелативен съд-Велико Търново и Върховен касационен съд да заплатят на адв.А. Г. П., ЕГН \*\*\*\*\*, сумата от 227, 08лв., представляваща възнаграждение за оказана безплатно адвокатска защита на Г. П. С. пред въззивна инстанция, на осн. чл.38, ал.2 от ЗА.

ОСЪЖДА Г. П. С., ЕГН \*\*\*\*\*, да заплати на Върховен касационен съд на Република България сумата от 191, 67лв., представляваща съдебно-деловодни разноски, на осн. чл.78, ал.3, вр. ал.8 от ГПК.

ОБЕЗСИЛВА определение №3719/07.10.2022г., постановено по гр.д. №2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., **в частта му**, с която е изменено на осн. чл.248 от ГПК решение №733/07.06.2022г., постановено по гр.д.№2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., в частта му относно разноските, като е намален размерът на дължимите на осн. чл.38, ал.2 от ЗА разноски от Окръжен съд-Велико Търново, Апелативен съд-Велико Търново и Върховен касационен съд на адв.А. Г. П. от припадащите им се  $\frac{3}{4}$  от 405лв. на припадащите им се  $\frac{3}{4}$  от 16, 87лв.

ОТМЕНЯ определение №3719/07.10.2022г., постановено по гр.д. №2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., **в частта му**, с която е изменено на осн. чл.248 от ГПК решение №733/07.06.2022г., постановено по гр.д.№2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., в частта му относно разноските, като е намален размерът на дължимите на осн. чл.38, ал.2 от ЗА разноски от Прокуратурата на Република България на адв.А. Г. П. в частта от припадащата ѝ се  $\frac{1}{4}$  от 97, 08лв. на припадащата ѝ се  $\frac{1}{4}$  от 16, 87лв.

ПОТВЪРЖДАВА определение №3719/07.10.2022г., постановено по гр.д. №2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., **в частите му**, с които: **1/** е изменено на осн. чл.248 от ГПК решение №733/07.06.2022г., постановено по гр.д. №2613/21г. по описа на ВОС, гр.о., в частта му относно разноските, като е намален размерът на дължимите на осн. чл.38, ал.2 от ЗА разноски от Прокуратурата на Република България на адв.А. Г. П. от припадащата ѝ се  $\frac{1}{4}$  от 405лв. на припадащата ѝ се  $\frac{1}{4}$  от 97, 08лв.; **2/** е осъден Г. П. С. да заплати на Върховен касационен съд на Република България сумата, представляваща разликата над 100лв. до 432 лв., представляваща разноски за юрисконсултско възнаграждение, на осн. чл.78, ал.3, вр. ал.8 от ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване при условията на чл.280, ал.1 и ал.2 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните пред Върховен касационен съд.

Председател: \_\_\_\_\_

**Членове:**

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_